Vladimir *ZAGAEVSCHI*

SEXTIL PUȘCARIU, PROFESOR ILUSTRU ȘI LINGVIST ROMÂN DE VOCAȚIE EUROPEANĂ

(60 DE ANI DE LA TRECEREA ÎN NEFIINȚĂ)

În prima jumătate a secolului al XX-lea lingvistica românească a fost dominată de activitatea prodigioasă a trei bărbați ai neamului, savanți-lingviști și profesori universitari, adevărați stâlpi în domeniu: Sextil Pușcariu (1877-1948) la Universitatea din Cluj, Ovid Densusianu (1873-1938) la Universitatea din București și Alexandru Philippide (1859-1933) la Universitatea din Iași.

Sextil Pușcariu s-a născut în 1877 la Brașov (în Ardeal). Studiile secundare le face în orașul natal. A urmat mai departe pregătirea în domeniul lingvisticii la Universitatea din Leipzig, având-i profesori, cu renume mondial, pe indoeuropenistul K. Brugmann, slavistul A. Leskien, fonetistul E. Sievers, etnopsihologul W. Wundt și pe romanistul și dialectologul Gustav Weigand. Și-a completat substanțial cunoștințele în lingvistică la Paris, ascultând cursurile și seminariile renumiților romaniști Gaston Paris, Antoine Thomas, Paul Meyer și Jules Gilliéron și, în cele din urmă, la Viena, la școala unor mari lingviști: a indoeuropenistului P. Kretschmer, a slaviștilor V. Jagič și C. Jiriček, dar, mai ales, la școala cunoscutului romanist Wilhelm Meyer-Lübke [D. Macrea, 4, p. 270-271].

În această ambianță științifică, în care s-a aflat în toți anii de studii, Sextil Pușcariu a beneficiat de o temeinică pregătire intelectuală și lingvistică. Treptele carierei științifice le-a urcat tot atât de rapid și ferm, datorită, mai întâi de toate, calităților sale intelectuale excepționale, dar și, mai ales, grație unor factori externi favorabili. Vorba e că Transilvania, până la unirea cu România la 1918, a fost o provincie a imperiului austro-ungar. Ca cetățean al acestui stat, S. Pușcariu a fost mult avantajat față de românii de dincoace de Carpați. Astfel, după terminarea studiilor la Universitatea din Leipzig în 1899 și obținerea titlului de doctor, destul de curând, în 1904, devine docent la Universitatea din Viena, unde, cu spri-

BDD-A20634 © 2008 Revista „Limba Română”
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 21:59:47 UTC)

jinul lui W. Meyer-Lübke, înființează un seminar de limbă română. Peste doi ani însă, în 1906, este numit profesor la Universitatea din Cernăuți, centrul Bucovinei care, pe atunci, aparținea, de asemenea, Austro-Ungariei [I. Iordan, 2, p. 152; D. Macrea, 4, p. 271]. În același timp este ales membru corespondent al Academiei Române, iar în 1914, la vârsta de 37 de ani, devine membru activ al Academiei Române [D. Macrea, 4, p. 271, 283].

În 1919, după unirea Ardealului cu România, Sextil Pușcariu este invitat la Cluj, unde înființează prima universitate românească (azi Universitatea „Babeș-Bollyai"), devenind primul ei rector. Aici, la Cluj, desfășoară o activitate științifică și profesoral-didactică rodnică, organizând în 1920, pe lângă Universitatea din Cluj, „Muzeul Limbii Române", un centru științific de lingvistică și filologie, care a întrunit cercetători de seamă, aceștia fiind, în același timp, și profesori la universitate: Vasile Bogrea, Nicolae Drăganu, Teodor Capidan, Constantin Lacea, George Giuglea, Alexandru Procopovici, Ștefan Pașca, Sever Pop, Emil Petrovici ș.a. În același an Sextil Pușcariu întemeiază revista „Dacoromania", care, până în 1948, a apărut în 13 volume masive și la care au colaborat nume strălucite ale lingvisticii românești din cele trei generații ale „Muzeului", dar și prestigioși lingviști din străinătate: Wilhelm Meyer-Lübke, Leo Spitzer, Carlo Tagliavini, Petar Skok ș.a. Între anii 1906-1940, din însărcinarea Academiei Române, aflându-se încă profesor la Universitatea din Cernăuți, apoi la cea din Cluj, Sextil Pușcariu a condus lucrul asupra *Dicționarului limbii române* (literele A-F și F-L până la cuvântul *lojniță*). A inițiat elaborarea *Atlasului lingvistic român*, care a apărut în timpul vieții lui S. Pușcariu în numai trei volume, avându-i anchetatori pe S. Pop și Em. Petrovici.

În 1926 Sextil Pușcariu a fost numit de Academia Română în fruntea unei comisii speciale, contribuind în cadrul acesteia, în modul cel mai activ, la elaborarea ortografiei din 1932, care a funcționat, timp de 20 de ani, până în 1953 [D. Macrea, 4, p. 298-299].

În cele peste cinci sute de lucrări publicate Sextil Pușcariu a supus cercetărilor probleme ce țin de aproape toate ramurile lingvisticii, filologiei, istoriei literare și memorialisticii [D. Macrea, 4, p. 269-270]. Dintre aceste lucrări menționăm doar câteva volume fundamentale: *Etimologisches Wörterbuch der rumänischen Sprache. I. Lateinisches Element*, Heidelberg, 1905, XV + 235 p. (*Dicționar etimologic al limbii române. I. Elementul latin*); *Studii istroromâne*, 3 volume, București, 1906-1929 (în colaborare cu M. Bartoli, A. Belulovici, A. Buhan); *Limba română*, 2 volume, București, 1940 (vol. I), 1965 (vol. II), proiectat de S. Pușcariu în 4 volume; *Îndreptar și vocabular ortografic*, București, 1932 (în colab. cu Th. Naum) ș.a. [Sextil Pușcariu, 6, 388 p.].

În cele ce urmează ne propunem să-l prezentăm pe Sextil Pușcariu în calitate de lingvist-fonetist, fonolog și profesor de fonetică.

Sextil Pușcariu a fost un profesor ilustru, un profesor talentat. În prelegerile sale de la catedră, dar și în tot ce a scris sau a publicat, inclusiv în lucrarea de sinteză *Limba română* [vezi: 7 și 8], a dat dovadă de mari capacități intelectu-

BDD-A20634 © 2008 Revista „Limba Română"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 21:59:47 UTC)

ale și de o excelentă pregătire lingvistică. Lucrările sale sunt adresate în egală măsură cercetătorilor și publicului larg de cititori. De aceea S. Pușcariu, urmându-l pe Karl Buhler [S. Pușcariu, 7, p. 10], a folosit în expunerile sale un stil științific colorat, plin de cele mai potrivite imagini, analogii și figuri nuanțate, comparații, metafore, foarte necesare pentru o mai bună înțelegere a lucrurilor, care, mai apoi, după ce și-au făcut efectul, sunt urmate de noțiuni, de semnificații teoretice, de termeni tehnici dotați cu precizie și concizie [S. Pușcariu, 7, p. 10]. S. Pușcariu își dădea seama că o atare expunere, care tinde să țină calea de mijloc, ar putea să displacă unor savanți care, cum spune el, nu confundă niciodată știința cu literatura. În același timp, călăuzindu-se de instinctul pedagogic înnăscut și susținut printr-o îndelungată experiență de la catedră, își dorea o carte publicată pentru masele largi de cititori, pentru care, când scrii, „nu poți ști cine o va lua în mână" [S. Pușcariu, 7, p. 10].

Elevii lui S. Pușcariu își amintesc cu drag de cursurile ținute de profesorul lor în sălile universității, dar și, uneori, sub cerul deschis, într-o excursie, „prin câmpiile înflorite și pădurile cu arbori umbroși" [S. Pușcariu, 8, p. 378]. Le plăceau studenților și acele pauze de „destindere" pe care avea grijă să le facă profesorul Pușcariu, lansând pe neașteptate, cam pe la jumătatea lecției, o snoavă plină de tâlc, o glumă spirituală în legătură cu o etimologie sau cu o locuțiune, pentru ca apoi, încetișor, pe nesimțite, să se înapoieze la filologie [S. Pușcariu, 8, p. 378]. Dimitrie Macrea, membru corespondent al Academiei Române, profesor universitar, fost student și discipol al lui S. Pușcariu la Cluj, va scrie mai târziu: „Lecțiile lui erau atrăgătoare, atât prin consistența conținutului care ne impresiona, cât și prin tonalitatea plăcută a vocii și forma aleasă, literară a expunerii. El făcea mereu apel la experiența lui personală de cercetător al faptelor de limbă de pe întinsul țării, invocând exemple accesibile, din vorbirea curentă și, nu o dată, din graiul comunelor din care eram originari, studenții" [D. Macrea, 4, p. 308]. Un alt student, Florin Salvan (din Brașov), își amintește: „Probitatea sa științifică și morală erau unanim recunoscute. În jurul lui plutea o aureolă vecină cu mitul. [...] Parcă-l aud și acum vorbind la curs, în sala V. Pârvan, într-un stil ales, cald, captivant, convingător. [...] Spirit creator complex, poet, scriitor, critic literar, memorialist, Sextil Pușcariu a fost, mai întâi de toate, un lingvist român de vocație europeană" [v. culeg.: *160 de ani de la înființarea primei biblioteci publice la Brașov. 1935-1995*, Brașov, 1996, p. 161-162].

Cei din generațiile de azi, din care face parte și autorul acestor rânduri, îi pot urmări captivantele-i prelegeri de fonetică citind volumul *Rostirea*, despre care acad. Em. Petrovici, în *Prefața* la prima ediție din 1959, spunea că este „un manual de fonetică a limbii române" [Em. Petrovici, 5], iar Andrei Avram, în *Cuvîntul înainte* la ediția a doua din 1994, susține că *Rostirea* lui S. Pușcariu este „cea mai importantă dintre lucrările românești din domeniul științelor fonetice" [A. Avram, 1, p. 3]. *Rostirea* lui S. Pușcariu, am spune noi, este o adevărată enciclopedie de fonetică și fonologie românească unde fenomenele sunt privite atât în sincronie, cât și în diacronie, atât sub aspectul limbii literare, cât și în diversitatea lor spațială, dar și o veritabilă enciclopedie de fonetică și fono-

BDD-A20634 © 2008 Revista „Limba Română"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 21:59:47 UTC)

logie generală. *Rostirea* e un manual-tratat de fonetică cu o bogată informație științifică expusă într-un stil accesibil, atrăgător, chiar fascinant, și susținută de un bogat material documentar, cu argumente probante, cu exemple variate și edificatoare, aduse din abundență din fișierul pe care l-a adunat o viață [S. Pușcariu, 7, p. 10].

Investigațiile de ordin fonetic, după cum reiese din volumul *Rostirea* și după cum recunoaște însuși Pușcariu [S. Pușcariu, 8, p. 391], au ocupat în activitatea științifică a savantului clujean un loc deosebit de important. Faptul e explicabil, dacă ne gândim că viitorul savant și-a făcut ucenicia la școala neogramaticienilor, care erau interesați de descoperirea și formularea legilor fonetice. Mai apoi devine foarte receptiv la metodele noi de cercetare în lingvistică, cum este geografia lingvistică în studierea graiurilor. Apreciind metoda lui J. Gilliéron, încă student fiind, completează ancheta dialectală pe teren după chestionarul fonetic al lui Gustav Weigand. Cel mai mult însă, după cum susțin acad. Iorgu Iordan și acad. Em. Petrovici, l-au atras pe S. Pușcariu preocupările reprezentanților școlii fonologice de la Praga, în special cele ale lui N. Trubetzkoy, rezultatul acestui contact de idei fiind elaborarea și publicarea următoarelor lucrări: *Morfonemul și economia limbii* (DR, VI, 1931, p. 211-243) și *Considerațiuni asupra sistemului fonetic și fonologic al limbii române* (DR, VII, 1934, p. 154) [I. Iordan, 2, p. 154-155; Em. Petrovici, 5].

„Fonetica, – în viziunea lui S. Pușcariu, – este o știință nouă, al cărei studiu se ocupă cu cercetarea obiectivă a sunetelor așa cum le rostește gura, le percepe urechea și le fixează memoria" [S. Pușcariu, 7, p. 60]. Această disciplină, care studiază mecanismul rostirii, – susține în altă parte savantul, – formează un capitol important al lingvisticii [S. Pușcariu, 8, p. 45]. Se recunoaște deci autonomia foneticii ca ramură aparte a lingvisticii care, după cum se știe, până nu demult era încadrată la morfologie ca parte a gramaticii. Fonetica, după S. Pușcariu, este o disciplină indispensabilă pentru lingvistică, el o compară cu tabla de înmulțire, „fără care nu se pot face operațiuni complicate de calcul" [S. Pușcariu, 7, p. 60]. Un lingvist însă trebuie să fie și fonetist, căci „cu cât un lingvist are cunoștințe fonetice mai ample, cu atât e mai bine înarmat" [S. Pușcariu, 7, p. 60].

Care sunt premisele apariției foneticii ca știință aparte? După Pușcariu, fonetica ia naștere atunci (I) când marile invenții tehnice au apropiat popoarele, silindu-le să-și învețe reciproc limbile; (2) când neogramaticii erau stăpâniți în cercetările lor de istorism, de legile fonetice; (3) când apar primele cercetări dialectale pe teren, acestea pornind tot de la fonetică [S. Pușcariu, 8, p. 45]. Deci dacă lingvistica apare ca știință de sine stătătoare în primul pătrar al sec. al XIX-lea, apoi fonetica se individualizează ca disciplină a lingvisticii în a doua jumătate a sec. al XIX-lea. Tot acum ia naștere fonetica experimentală, care vine să înregistreze cele mai subtile nuanțe ale sunetelor, a căror cantitate nu poate fi calculată. În legătură cu acest eveniment s-a ajuns treptat la slăbirea deprinderilor de a confunda sunetul cu litera, întrucât s-a recunoscut că litera nu e decât o imagine aproximativă a sunetului [S. Pușcariu, 7, p. 60]. S. Pușcariu

BDD-A20634 © 2008 Revista „Limba Română"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 21:59:47 UTC)

explică această confuzie prin faptul că, până la constituirea lingvisticii ca știință aparte, cercetările filologilor erau concentrate asupra textelor vechi, în care erau urmărite „schimbările de litere". Se vorbea astfel, în cazul rotacismului latin, de prefacerile „literei" *s* în *r* în poziție intervocalică [S. Pușcariu, 7, p. 60]. Astfel, deși distincția dintre sunet și literă au făcut-o încă gramaticii arabi, aceste două noțiuni au continuat să fie confundate secole la rând. Wilhelm von Humboldt (1765-1835) susținea, spre exemplu, că cercetarea formei limbii pornește de la alfabet, iar Ion Heliade Rădulescu vorbea despre „pronunția literelor", nemaivorbind de toți cărturarii Școlii ardelene, pentru care sunetul și litera erau una și aceeași noțiune.

Ceva mai târziu, la începutul sec. al XX-lea, pe fundalul noianului de sunete, căpătate ca rezultat al înregistrărilor la aparatele de precizie, apare, de asemenea, necesitatea delimitării noțiunilor de sunet și fonem și, prin urmare, ia naștere, în cadrul Cercului Lingvistic de la Praga, fonologia, orientare nouă în știința despre limbă, pe care S. Pușcariu o îmbrățișează și o propagă, publicând o serie de articole deja nominalizate. Iată cât de simplu, cât de accesibil ne prezintă savantul clujean deosebirea dintre sunet și fonem: „Cât timp sunetul articulat cu aparatul fonator produce numai o impresie acustică, ne găsim pe terenul foneticii, adică a științei care ne face cunoscut mecanismul vorbirii. În momentul când această impresie acustică este prelucrată de mintea noastră, care-i dă valoarea unui semn deosebitor, am părăsit hotarele foneticii și am intrat pe tărâmul fonologiei" [S. Pușcariu, 7, p. 73].

La descrierea vocalelor și a consoanelor însă, S. Pușcariu nu ne orientează spre un sistem fonologic al limbii române literare, ci, fiind un bun fonetist, un cunoscător de excepție al istoriei limbii, al foneticii istorice și supunând unei analize minuțioase hărțile atlasului lingvistic, savantul clujean ne-a pus la dispoziție un tablou al întregii diversități diatopice, cu diferitele nuanțe ale vocalelor și ale consoanelor de pe întregul teritoriu lingvistic, inclusiv dialectele sud-dunărene, nuanțe care uneori amintesc păstrarea unor faze evolutive arhaice în arii izolate și marginale, alteori semnalează apariția unor inovații în rostire, mai ales în ariile limitrofe. Astfel, în tabelul vocalelor [S. Pușcariu, 8, p. 80] sunt incluse 19 nuanțe: 7 vocale fundamentale, restul – regionale, iar în tabelul consoanelor [S. Pușcariu, 8, p. 72] numărăm 63 de nuanțe consonantice, fără a se specifica de data aceasta care dintre ele sunt fundamentale. Totuși când vorbește despre cele 7 vocale fundamentale dintre „toate vocalele românești cunoscute" [S. Pușcariu, 8, p. 80] devine limpede că savantul le are în vedere pe cele 7 foneme vocale ale limbii române literare recunoscute de toți.

Cât privește numărul de foneme consonante în limba română, S. Pușcariu nu ne dă o informație precisă în această privință, care să-i aparțină. Atunci însă când îl citează pe D. Macrea cu o lucrare, în care acesta inventariază 22 de consoane (inclusiv mediopalatalele *ḱ* și *ǵ*), S. Pușcariu pare să accepte, în mod tacit, inventarul de 22 de foneme consonantice în limba română literară [S. Pușcariu, 7, p. 84].

BDD-A20634 © 2008 Revista „Limba Română"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 21:59:47 UTC)

La examinarea fenomenelor limbii, după cum am mai menţionat, S. Puşcariu recurge la diferite comparaţii, uneori deosebit de captivante şi, prin urmare, neasemuit de instructive. Altfel spus, când e vorba mai ales de fenomene fonetice puţin sesizabile, imperceptibile, profesorul Puşcariu le pune faţă în faţă cu fenomene asemănătoare din natură, accesibile, simple prin esenţa lor. Rostirea sunetului vibrant r, spre exemplu, se compară cu „vibraţiile unor aripi de albine" [S. Puşcariu, 8, p. 60], fie că vibrează vârful limbii în cazul unui *r* apical (alveolar), fie uvula la un *r* uvular sau graseiat cum e cel din franceză, fie că vibrează buzele la un *r* pe care-l emite vizitiul la oprirea cailor (astfel sunt prezentate sunetele în *Rostirea).* Alt exemplu. Vorbind despre silabă, Puşcariu recunoaşte, alături de alţi savanţi, inclusiv fonetişti-experimentalişti, că „silabisirea, adică dezmembrarea în silabe cu hotar limitat net, este un procedeu artificial şi excepţional în graiul obişnuit" [S. Puşcariu, 8, p. 174]. Şi aici, urmându-l pe Otto Jespersen, susţine şi el că „graniţa între două silabe e adesea tot atât de greu de găsit ca, într-o vale [din natură], linia despărţitoare dintre două dealuri" [S. Puşcariu, 8, p. 174].

S. Puşcariu a fost un iscusit şi pasionat observator al fenomenelor de limbă. O viaţă întreagă a păstrat cu nepotolit devotament, cum spune el însuşi [S. Puşcariu, 7, p. 10], această pasiune pentru culegerea de material faptic bogat, variat, edificator. Acest interes de observator al limbii profesorul S. Puşcariu căuta să-l trezească şi la elevii săi, iar prin cărţile sale – cititorilor. Pentru că, spune el, la temelia oricărei descoperiri stă observarea atentă şi îndelungată asupra fenomenelor de limbă, şi nu numai în ipostaza lor dinamică, ci şi în cea statică. Şi aici recurge la exemple din natură: „Vulturul, rotindu-se în aer, îşi zăreşte prada în momentul când aceasta face o mişcare" (ipostaza dinamică), dar şi: „privind lanul galben de grâu, ne atrage atenţia floarea roşie de mac" (ipostaza statică) [S. Puşcariu, 7, p. 6].

Sunetele reprezintă nişte combinaţii de mişcări pe care le fac anumite organe ale aparatului de articulaţie. Urmărind aceste mişcări, noi putem contura sunetul rostit, îl putem caracteriza sau compara cu alt sunet pentru a le scoate în evidenţă trăsăturile lor diferenţiale şi integrale. Profesorul S. Puşcariu ne îndeamnă la experienţe, la observări, la analiza rezultatelor. În acest scop putem folosi oglinda, palatograma ş. a., iar când acestea nu ne pot sluji în cazul concret, profesorul ne sugerează „să ne ascultăm limba". Iată cum ar arăta o secvenţă din prelegerile la fonetică ale profesorului Puşcariu: „după ce-am rostit *papa*, pronunţ înaintea oglinzii *baba* şi *mama,* văd că mişcarea buzelor rămâne absolut aceeaşi". Concluzia? „Consoanele *p, b,* şi *m* se articulează la fel" [S. Puşcariu, 8, p. 49]. Dar consoanele discutate se şi deosebesc între ele. Aici, continuă profesorul, „va trebui să cercetăm cauzele ce determină deosebirea între ele, pe care n-o observă ochiul, dar o distinge urechea" [S. Puşcariu, 8, p. 49]. Urechea însă fixează aici deosebiri de durată şi de timbru: *m*, e un sunet continuu (durativ), *b şi p* sunt sunete momentane (nondurative); *m* e nazal, *b* şi *p* sunt orale, *b* e sonor, iar *p* e surd. Mai departe profesorul generalizează şi motivează rezultatele analizei: „auzirea este tot atât de importantă ca şi rostirea, căci omul

BDD-A20634 © 2008 Revista „Limba Română"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 21:59:47 UTC)

învață să vorbească reproducând sunetele auzite – un surd din naștere este și mut" [S. Pușcariu, 8, p. 45]. Desigur, articulația sunetelor (rostirea) și percepția lor (audiția, auzirea) sunt componente indispensabile în procesul vorbirii. S. Pușcariu ca profesor însă continuă să familiarizeze pe elevii săi și cu alți factori, complementari, dar necesari. Așadar, „și *văzul* contribuie la o mai bună înțelegere a vorbirii, care, în mod normal, se realizează, prin dialog. Copiii mici, când învață limba, „se uită în gura" celor ce vorbesc. Dintre toate sunetele, cele produse mai întâi de copii sunt labialele *(mama, papa),* căci mișcarea buzelor e prinsă mai întâi cu ochii. Oamenii care aud greu ghicesc vorbele după forma pe care o ia gura celui care vorbește... În întunerec înțelegi cu mult mai greu ceea ce ți se spune, decât la lumină [S. Pușcariu, 8, p. 49]. „În sfârșit, – susține pe bună dreptate S. Pușcariu, – nu trebuie uitat nici gestul, care, prin semnificația convențională ce i se dă, devine un auxiliar al rostirii [S. Pușcariu, 8, p. 49].

În concluzie, s-ar putea spune că Sextil Pușcariu a fost și rămâne a fi un mare lingvist și fonetist, volumele lui, inclusiv *Rostirea,* la care ne-am referit mai mult, sunt solicitate și căutate de specialiști în lingvistică în general și de către specialiști în fonetica în special, astfel încât afirmația pe care o rostea cu multă mândrie și satisfacție încă în timpul vieții: „Mă mângâi însă cu gândul că cel puțin acest volum, pe care-l port cu mine de o jumătate de veac, a putut fi încheiat în 1943, în deplinătatea puterilor mele fizice și intelectuale. El tratează un subiect care nu mai ispitește pe lingviștii de azi și care nu poate fi așteptat decât de la cineva care cunoaște și geografia lingvistică, dar a apucat și epoca neogramaticilor. Celelalte volume pot fi scrise mai bine de lingviștii din generația actuală sau viitoare" [S. Pușcariu, 8, p. 391], rămâne justificată și după mai bine de o jumătate de secol de la moartea lingvistului român.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. A. Avram, *Sextil Pușcariu și științele fonetice*, *Prefață* la Sextil Pușcariu, *Limba română*, vol. II, *Rostirea*, București, Editura Academiei Române, 1994, p. 13-34.

2. I. Iordan, *Sextil Pușcariu*, în *Cercetări de lingvistică*, Cluj, XI, 1966, nr. 2, p. 151-159.

3. G. Istrate, *Prefață* la Sextil Pușcariu, *Limba română*, vol. I, *Privire generală*, București, Editura Minerva, 1976, p. V-XXII.

4. D. Macrea, *Sextil Pușcariu*, în idem, *Contribuții la istoria lingvisticii și filologiei românești*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1978, p. 269-308.

5. Em. Petrovici, *Sextil Pușcariu și problemele de fonologie*, *Prefață* la Sextil Pușcariu, *Limba română*, vol. II, *Rostirea*, București, Editura Academiei R.P.R., 1959.

6. Sextil Pușcariu, *Biobibliografie* de Elizaveta Faiciuc, Cluj-Napoca, Editura Muzeul Limbii Române și Editura Clusium, 1998, 388 p.

7. Sextil Pușcariu, *Limba română*, vol. I, *Privire generală*, București, Editura Minerva, 1976, 540 p.

8. Sextil Pușcariu, *Limba română*, vol. II, *Rostirea*, București, Editura Academiei Române, 1994, 476 p.

BDD-A20634 © 2008 Revista „Limba Română"
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-27 21:59:47 UTC)